

„Élő levelezés”

A feladat leírása:

Az első forduló 11. feladatában elkezdünk ismerkedni a növényhatározáshoz szükséges morfológiai fogalmakkal, bár ez kicsit talán száraznak, nem túl izgalmasnak, sőt, talán könyvszagúnak is tűnhetett. Na de mit szólnátok, ha felkerekednénk, és megnéznénk mindazt élőben, amit a levelek alaktanáról megtudtunk? Figyelem, valóság-show indul! ☺

Az idei terepi feladatban az lesz a küldetésetek, hogy nyomába eredjete a lakókörnyezetekben a különböző levélformáknak. Gyűjtsetek be élő példákat (lágyszárú növényeket, hajtásokat, fák-, bokrok leveleit) tetszőlegesen kiválasztott

- három különbözőféle levélalak típusra az alábbiak közül:
lándzsás/ tojásdad-lándzsás/ tojásdad/ viaszos tojásdad/ ovális/ nyíl alakú/ vese/ pajzs alakú;
- három különbözőféle levélszél típusra az alábbiak közül:
ép/ hullámos/ csipkés/ fogas/ fűrészszél;
- és három különbözőféle levélszár- vagy levélváll típusra az alábbiak közül:
hegyes/ kihegyesedő/ lekerekített/ kicsípett levélszár vagy nyélbe keskenyedő/ tompa/ szíves/
egyenlőtlen/ nyilas/ dárdás levélváll
(Ezt lehet vegyesen is megoldani pl. 2 levélszár és 1 levélváll bemutatása, stb.)

Abban, hogy mit is kell keresni és hogy melyik forma hogyan is néz ki, egyszóval az alaktani fogalmak átismétléséhez a Simon Tibor – Seregélyes Tibor féle „Növényismeret–a hazai növényvilág kis határozója” (Nemzeti Tankönyvkiadó) című könyv Zárwatermők-Kétszikűek fejezete előtt található összefoglaló részt javasoljuk, illetve a korábbi kiadású Kis növényhatározók elején található alaktani táblákat.

Figyelem! Ügyeljete rá, hogy *védett növény* még véletlenül se szedjete a leendő gyűjteményetekbe!

A kiválasztott típusokhoz megtalált hajtásokat, leveleket **préseljete le!** A préseléshez hasznos tanácsokat találtok lentebb.

Ha szépen megszáradtak a préselt növények, vegyete elő három rajzlapot. Írjete rájuk a **csapatneve**teket!

Az első lap a három általatok választott **levélalak**ot fogja bemutatni: ragasszátok rá cellulz ragasztócsík-darabokkal a három ide tartozó préselt növényt vagy növényi részt. Mindháromhoz **írjete oda**, hogy **melyik** levélalak **típust** szemlélteti.

A második rajzlapra az általatok választott három **levélszél** típust bemutató hajtást vagy levelet ragasszátok, a fentiekhez hasonló módon. A harmadik rajzlapra pedig azok a préselt levelek, hajtások fognak felkerülni, amelyek a három **levélszár- vagy levélváll** típust mutatják be. Egyik lapon se feledkezzete meg a feliratokról! A típusok megnevezése nélkül nem tudjete értékelni a munkátokat!

Minden hajtáshoz, levélhez írjete oda a lelőhelyüket is, azaz hogy **hol találtátok** (pl. a Kossuth utcában az árokparton).

Természetesen plusz pontot ér, ha olyan növények hajtásaiból, leveleiből készítenek a gyűjteményt, amelyeket meg is tudtok nevezni! Tehát lehetőség szerint a **növényfajok nevét** is tüntessétek fel a levélgyűjtemény lapjain!

A préselés előtt ajánlatos szépen elrendezgetni, kiteríteni a leveleket, hogy jól látható legyen minden részletük és könnyen felismerhetőek legyenek a növények. A szép kinézetért is értékes pontok szerezhetőek.

Hogyan ajánlatos préselni a növényeket?

A gyűjtött növényeitek préselését javasolt minél hamarabb megkezdeni a gyűjtést követően, mert nagyon hamar elkezdnek fonnyadni, száradni a letépett hajtások!

Törekedjünk arra, hogy lehetőleg ne csupán egy darab levelet, hanem inkább többleveles hajtásokat (=leveles szár) gyűjtsünk! Virágzó lágyszárú növények esetén nyugodtan gyűjtsük be a virágot tartalmazó teljes növényt!

Helyezzük egy papírra a növényeinket (hagyományos újságpapír, vagy használt A4-es lap is megteszi). Fontos, hogy még a préselés megkezdése előtt **simítsuk ki és igazgassuk el szépen a leveleket**, mert ha már megszáradtak, nem fogjuk tudni kihajtogatni őket, mert törékennyé válnak! Ha szeretnénk gondoskodni róla, hogy szépen préselődjenek a levelek, ajánlott a növényeket az alájuk helyezett papírral együtt átlátszó lefűző tasakba tenni, amelyben könnyen eligazgathatunk, kiteríthetünk minden levelet úgy, hogy azok teljes egészükben jól látszódnak (lásd a képen).

A növényes tasakokat tegyük egy kemény, sima felületre, és helyezzünk rá jó sok súlyt, például könyveket! Ügyeljünk arra, hogy a legalsó könyv, amit nehezeknek használunk, és amit közvetlenül az elrendezgetett, tasakba helyezett növényeinkre teszünk, a tasak teljes egészét lefedje, szélén se lógjanak ki alóla a növények.

Ha több levelet is tartalmaz egy hajtás, amit le akarunk préselni, ajánlatos legalább **egyét a fonákjával felfelé** hajtva lepréselni, mert a levélfonák kinézete is fontos információt jelenthet a fajmeghatározásban.

A levélalaktani gyűjteményetek megosztása felkészítő tanárokkal

Az elkészített levélalaktani gyűjteményeket postára adás előtt mutassátok meg felkészítő tanároknak is, hogy ő is láthassa, hogyan sikerült megoldanotok a feladatot, és a lapokat leláttamozhassa.

A levélalaktani gyűjtemény beküldése

Az elkészült anyag beküldése **feltétele a Döntőn való részvételnek**, és értékes pontokat fog jelenteni a csapatoknak magán a megmérettetésén is.

Beküldendő tehát a három levélalakot bemutató lap, a három levélszél bemutató lap és a három levélcúcsot vagy levélvállat bemutató lap, összesen 9 db préselt növénnel.

(Ha olyan nagyok a begyűjtött hajtásaitok, hogy az összetartozó három-három növény nem fér rá egy lapra, nyugodtan ragaszthatjátok őket több rajzlapra is.)

Fontos, hogy az elkészített terepi feladatot idén postán lehet beküldeni az alábbi címre:

Tiszatáj Közalapítvány
4450 Tiszalök, Rákóczi út 14.

Ahhoz, hogy épségben megérkezzen a levélgyűjtemény, javasoljuk, hogy rakjátok bele egy mappába a gyűjtemény lapjait, és azzal együtt adjátok fel postán egy nagyméretű borítékban.

Beérkezési határidő: 2018. május 14.

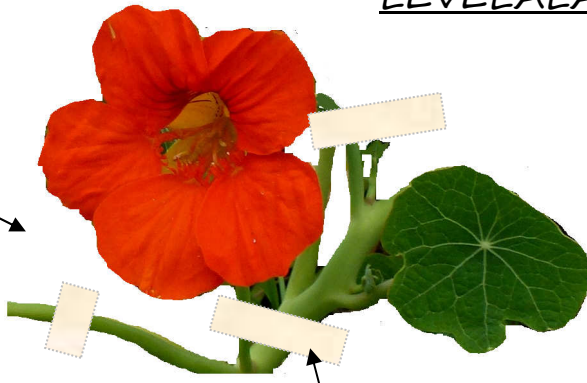
Izgalmas élő „levelezést” kívánunk!

MINTA

Csapatnév: XXYY

LEVÉLALAK

préselt növény 1

cellux 😊

az első kiválasztott levélalak típus

levélalak: PAJZS ALAKÚ

faj neve: sarkantyúvirág

fajnév

lelőhely: Panniék kertje a Dob utcában

hol találtátok a növényt?

préselt növény 2

levélalak: VESE ALAKÚ

faj neve:

lelőhely:

préselt növény 3

levélalak:

faj neve:

lelőhely: